

այժմ բովանդակ բլուցեալը ինքեանք զեկեղեցին և զմենարանն իւրեանց նորոգապէս սկսան շինել. (գր. 1731 նոյեմբեր 1):

Հ. Թովմասի և Հ. Պօղոսի յիշեալ նամակները Պոլսէն ղրկուած են:

Գերաւեժարեղի ի սրտե սիրեցեալ Հօր մերում
և սիրելի եղբօրս իմում տեառն տեառն
Պետրոս Աստուածարանորեան վարդապետիս
ամենեքեանս մեծ եւ փոքրը:

... ԹՎԻՆ Հայոց 1180 յուլիսի 9 ուրբաթ զիշեր սահաթը 6 ու կէսին կրակ եղաւ. Թօփխանային զրսրդին էրէցաւ. խանտէկին մէջի տէյիրմեներուն դիմացի աներն, խանութներն, սալախանաներ էրէցաւ. քամին սաստկացաւ, տէյիրմեներուն վրայէն կրակն ներս մտաւ. չուխուր օտալարն վարը քովի խաֆաֆներն ըսկըսեց այրել, քամին ևս առաւել սաստկացաւ. ետո հայոց ժամն, քիրէճ խափուն, էյրի խափուն, հոռմներուն չորս ժամն հանդերձ տներոջն, տայիրին տուն, ֆոանկաց Եկեղեցին, քէմէրալթն մոմխանան խուչու շուլու մաղազային տկերոջն սիմայ քվերցտ նստած տունը... ետո մեր խեղճ ողորմելի տունն... — աստուծոյ ողորմութեամբ վնաս մի չեղաւ խառաքօյէն մինչև պալխպարը. վերի կողմը սուրբ Գեվորգա եկեղեցի էրէցաւ. Ս. Պետրոս եկեղեցին քայքայեցին, կրակն մարեցաւ, խանութին փնաս չէղաւ, շափսթ լուս սահաթը 6ին մարեցաւ. դուրսի կողմը եալըներուն փնաս մի չէղաւ. հէնի ճամբին քովէն մինչև Թօփխանային դուռը պարսպին տկերոջն մէկ տուն մի չմնաց այսպէս իմանաս... Յուլիսի 6էն մինչև զիր գրեալ ժամանակս էրկու իրէք հարուր տուն խանութ շինվեցաւ անթիվ...

Նվաստ ծառայ քո

Տիրացու վարդան և որդի իմ

Պետրոս

Գրեցաւ գիրս Հայոց ԹՎԻՆ

1180 [= 1731] սեկտեմբեր 9 [կ. Պոլիս]

ԽԳ.

Աննշան տեղեկութիւններ չէ որ կը հաղորդուին հետեւեալ բազմանիւթ նամակին մէջ: Հիմնադրիս պատմութենէն ծանօթ է որ 1718էն ի վեր՝ Աւստրիացոց զրաւած այսօրուան Պելկրատ քաղաքը՝ Միսիթարայ աշակերտաց առաքելական գործունէութեան գլխաւոր կեդրոններէն մին դարձած էր: Հ. Էդիա կը յաջորդէր Ստեփանոս և Բարդուղիմէոս անուամբ երկու հայ վարդապետներու, որոնցմէ գոհ չէր եղած ո՛չ ժողովուրդը, ո՛չ Ս. Աթոռը:

Շատ հետաքրքրական են Թղթիս մէջ նկարագրուած ազգային սովորոյթներն ու բարքերը:

Գերայարգեցելոյ և վսեմագուռնի տեառն տեառն
Միսիթարայ Այրայ Հօրն մերում

Յիսուսաւանդ ողջունիւ և բազմաւ կարօտիւ յայտ լիցի, զի յամսեանն յուլիսի 31եր ուրդի աւուրն չուեալ ի վէնայու, ի օգոստոսի ամսոյն 11, բարւոք և խաղաղութեամբ հասաք ի Պելկրատ և ի հասանելն իմ աստ՝ « Ընդ ումեմն անձի ազդ արարի ճանազիզին, զի եկեսցէ աստ առ իս, այսինքն ի նաւն: Եւ իբրև եհաս լուրն առ նոսա, իսկոյն եկին ոմանք, և իբրև զճարաիս առ աղբիւրս հոգևորի ջրոյ՝ սիրով մեծաւ վերընկալան